

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ
HIVATAL ÉS NYOMDA
Cluj, Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában
Egész évre — — 620
Félévre — — 320
Negyedévre — — 170
Egy hónapra — — 60
Egy szám ára, pályaud-
varon és vidéken is, 3 lej
Bukarestben — 3.50
Csehszlovákiában
Egy hónapra — 25 ck
Egy szám — 1.50 ck

Cluj-Kolozsvár — VI. évfolyam, 163. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5684. Elul 24. — 1923. szeptember 5 Szerda

A Fudzsjama lábánál

Az ősi hegy, a Fudzsjama alján a mozgatható, papírfalu házikók helyére hatalmas palotákat emeltek, a föld drága testét, melyet valamikor szabadon lepett be a nyári por, a sár és a tél hava, kemény aszfalt- és keramitburkolat páncéljába fogták, a cseresznyevirágos hegyeket alagutakkal furták át, a rizstermő mezőket sinekkel abroncsolták és a régi nagy hegy, a félelmetes Fudzsjama lábánál az európai civilizációval hajszolta versenyre életét a szorgos japán nép.

A hegy azonban megrázta szörnyű testét és kifújta dühét. Megrázta a testét és első rázkódására összedőltek a házak, felszakadtak a városok burkolatai, összeomlottak az alagutak, feltépődtek a sinek. Megfújta rettenetes tüzetokádó dühét és forgószél röpitette levegőbe a romokat és a romokkal az embert; tajfun fordította ki a tenger vizét és csigázta forgó árrá gyilkos hullámain, mely elnyelte a messze európai vizekről befutott hajókat és a kis, keskeny japán csónakokat.

Háromszázezer embert pusztított el az ősi hegy bosszúja. Mert ősi époszba illő bosszu esett a japán szigeteken, bosszu a civilizáción: kőpaloták, vasutakon, alagutakon, gépek csodáin egyaránt. A legnagyobb, a legvéresebb bosszu, melyet valaha is a világ megélt.

A japán élet ősi valóságában a hegyekhez igazodott. A hegyekhez, melyek mélyében állandóan titokzatos katlan forrott, hogy kiködjék végtelen dühüket. Ezért készültek papírból a japán házak, melyek könnyen hajoltak tűzokádók tombolásának, ezért rendezkedett be a japán élet úgy, hogy könnyű és várt halál elé ágyazta minden éjjelét. Tudósok írják: évenként négyszázszor reng meg a föld a kis japán szigeteken és mindenütt vulkánok szitják tüzüket pusztító kitörésekre.

De a múlt század óta hó lepte be a Fudzsjamát és lábánál egy világhatalom félelmévé civilizálódott a japán nép. Az ősi hegyet semmibe se vette s azt hitte, hogy Európából importált gépeivel és civilizációjával legyőzte a régi haragvó isteneket. És nem elégedett meg azzal a civilizációval, mely házakat emel és gépeket épít. Megtanulta az európai diplomáciát és az európai háborus játékok sok gonosz csínja-binját és sok százezer fiának életével fizette meg nevezési díját a népek hatalmi versenyében. Japán nagyhatalom lett, a „sárga faj” Európa félelme és a köztudatban csudálatos és szinte megborzadt az a szívósság, düh, mellyel ez az ősi erejű faj felhabzsolta Európa minden civilizációját.

Az ősi hegy pedig némán állott és türt. Türt a európai civilizációt, mely versenyre kelt a világ legsudálatosabb kultúrájával, mely békét hintett és harmóniát nyújtott a tiszta lelkű népeknek. Némán türt és hófödte csucs a szivekbe kémlt: boldogabbak vagytok-e mostan? Multak az évek és az ősi hegy hallgatott, türt és kérdezett. Eltürt, hogy száz-
ezrek haljanak meg Vladivosztokeért és Csingtauért gyilkos európai gépek által. És eltürt a világháborút is...

Most azután kifogyott a türelme és borzalmas számadást csinált. Ősi jogon sok százezer ember életét követelte el magának, kiket talán már mások prédájának szánt.

És beomlottak a paloták, összehulltak az alagutak és százezrek elpusztultak. A számadás kész, az ősi hegy bosszút állott azon a civilizáción, mely semmibe se vette, hogy a föld mélyén titkos erők rejtőznek s halálos bűnnel bűnhődik kik erről megfélemedeznek.

A yokohamai tragédia mélységes és borzalmas szimbólum. Talán valamikor ősi éposz szövege belőle. Hatalmas hősi ének arról, miképpen bosszulta meg magát az ősi hegy, a Fudzsjama isteni ereje azon a népen, mely hiv-

ságos harcba szállott a civilizáció kincséért és érette százezer életnél is drágább árat fizetett: a régi Japán boldog, harmónikus életét, a régi

Japán kulturáját, melyet Európa gyári portékás lelke legfeljebb utánozni tud, de lélekben fel nem éri.

Olaszország újabb területeket szállt meg Tanger miatt konfliktus készül Anglia és Olaszország között. Mussolini folytatja az erőszak politikáját

(London, szeptember 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Itt óriási nyugtalanságot okozott az a hír, hogy olasz katonaság szállt partra Tangerben. Olasz kormánykörök szerint azért kellett katonaságot küldeni Tangerbe, mert az ottani olasz rezidens élete komoly veszélyben forgott. Tanger kérdésében is ellentét merült fel Anglia és Franciaország között. Anglia nemzetközi ellenőrzést, Franciaország pedig a bennszülött sejk ellenőrzését kívánja. Mussolini újabb lépését azzal magyarázzák, hogy ez Olaszország igénybejelentése. Franciaország megoldási terve támogatja ezt. Ez újabb lépés Mussolini becsülvagyó terveinek megvalósítása felé a Földközi-tengeren. Angol politikai körökben azt hiszik, hogy az olaszok Epiruszt és egész környékét is meg akarják szállani.

Az angol álláspont

London, szeptember 4. A lapok szerint az illetékes körök megcafolják, hogy Anglia megegyezést kötött volna görögországgal. Anglia a forradalmi görög kormányt még nem ismerte el és a népszövetség rendelkezéseit tartja magát. Genfben is ilyenértelmű utasításokat küldött lord Cecilnek.

London, szeptember 4. A hivatalos körök tartózkodóan viselkednek az olasz-görög viszály ügyében. A beavatottak kijelentéseiből arra lehet következtetni, hogy Poincaré és Curzon a párisi találkozáson megegyeztek abban, hogy minden lehetőséget kihasználva a Balkán békéjének megőrzése érdekében. Véleményük csak annyiban tér el, hogy Curzon szerint Olaszországot, ha elutasítja a nagyhatalmak közvetítését, a népszövetség útján szankciókkal kell sújtani, mert különben a népszövetség tekintélye halálos csorbát szenved. Poincaré ezzel szemben hallani sem akar arról, hogy akár a nagyhatalmak, akár a népszövetség aktíve lépjenek fel Olaszország ellen.

Olaszország nem enged

London, szept. 4. Della-Torretta olasz nagykövet közölte Curzonnal, hogy kormány felfogása szerint a népszövetség nem illetékes a konfliktus eldöntésére. A párisi olasz nagykövet Poincaréval való tanácskozása alkalmával nem zárkózott el teljesen attól a megoldástól, hogy a vitás ügyben a nagyköveti konferencia tegyen igazságot. Curzon azonban ragaszkodik a népszövetségi elintézéshez.

A jugoszláv kormány barátságos formában tudatta az athénivel, hogy Korfu megszállása és jövőbeni sorsa igen közről érdeklí Jugoszláviát.

A Stefani-ügynökség újabb merénylet-tervet leplez le, amelyet a janinai országuton Dénia helységben Tellini tábornok és az olasz határkijelölő bizottság több tisztje ellen akartak elkövetni augusztus 14-én. A merénylet azonban egy befolyásos személyiség gyors beavatkozása folytán elmaradt.

„Becsület kérdése”

Róma, szept. 4. A Stefani-ügynökség a következőkben foglalja össze a hivatalos olasz körök véleményét a népszövetség közbelépéséről: A görögök kérése a népszövetséghez nem egyéb ügyes büvézfogásnál és titokban sokkal messzebbmenő célt akar elérni, mint az éppen aktuális viszály rendezése. Tudni kell ugyanis, hogy a jelenlegi görög kormányt a nagyhatalmak még nem ismerték el és így alapjában véve nem is fordulhatnak jog szerint nemzetközi gyülekezethez. Nyilvánvaló, ha ezzel a kormánnyal leülnek tárgyalni, maga e tény

egyértelmű volna a törvényes elismeréssel, tehát tulajdonképpen a gyilkosság révén sikerülne megszereznie az eddigi megtagadott nemzetközi elismerést. Ez a viszály különben is a becsület kérdése s ilyenről nincs szó a népszövetség alapegyezményében, tehát nem illetékes, mert döntésével sértetlenséget biztosítana a gyilkosoknak és megingatná Olaszországnak a népszövetség erkölcsi tartalmába vetett bizalmát.

A „Corriera Italiano” szerint a merénylet tervezője Botzaris ezredes, büntársa Hamikas bandita volt. A gyilkosságot görög katonák hajtották végre mindössze kétszáz méternyire a tizenötödik görög zászlóalj parancsnokságától. A takadai őrség feltartóztatta Viotti orvost és a bizottság albán tagjait, akik az olasz küldöttség késedelme miatt aggódva vissza akartak fordulni megkeresésükre. Az athéni lapok is bevallják, hogy Botzaris még életben találta Korti olasz őrnagyot, segítség helyett azonban visszafordult, hogy a gyilkosok keresésére a legközelebbi őrségtől embereket kérjen. Amikor újból visszatért, Korti már halott volt.

Az utolsó orosz cár pogromokat kívánt A cári uralom rendőrfőnökének leleplezése

(Kolozsvár, szeptember 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az orosz memoár-irodalomban, mely most sorra leplezi le a cári uralom borzalmait, — egyike a legérdekesebbnek Lopuchin könyve. Lopuchin a cári uralom utolsó rendőrfőnöke volt és könyvében sok olyan kérdést világít meg, mely körül maig különböző verziók keringtek. Könyvének egyik érdekesítő fejezetében az orosz pogromokról számol be és pedig Whitte miniszterelnökkel folytatott beszélgetése kapcsán.

Whitte azért hívatta magához rendőrfőnökét, hogy a zsidókérdést megbeszélje vele. Oroszország ugyanis nagyobb külföldi kölcsönt akart felvenni és ezért „hangulatot” akart teremteni. Másfelől a kormányt nyugtalanította a forradalmi hangulat, mely különösen a zsidók körében kapott lábra, akik borzalmas elnyomatásukban az orosz nép felszabadítói között küzdöttek. A rendőrfőnök a zsidók egyenjogúsításának tényleges keresztülvételében látta annak biztosítékát, hogy a zsidók közötti elkéseredett hangulat lecsendesedik. Beszélgetés közben a pogromokra is sor került. A memoár így emlékezik meg erről:

— Legmélyebb meggyőződésem szerint két faktor felelős a pogromokért: a fekete százak szervezte és a kormány antiszemitizmusa. Az utóbbi tényező még fontosabb, mert ennek antiszemitizmusa a hierarchián át valóságos pogromra való uszítást jelent, amelynek azután a fekete százak szívesen engedelmessékednek. Witte erre azt kérdezte tőlem, ki az a magas személyiség, aki a pogromok magvát elvetette. Erre én közvetlen választ nem adhattam, hanem elmondottam Dratsevsky tábornoktól, Rostov kormányzójától nyert értesüléseimet. A tábornok elmondotta, hogy ő utasításait közvetlenül a kormánytól kapja. Tegnap szerencsém volt Ófalségével beszélni — mondotta a tábornok — és a cár beszélgetés közben megjegyezte, hogy Rostovban és környékén igen sok zsidó van. Erre azt mondtam, hogy a pogromok következtében nagyon sokan elpusztultak. „Óh nem, válaszolt a cár, én azt reméltem, hogy sokkal többen pusztulnak el közülök.” Ugy látszik a tábornok a cárnak ezt a kijelentését felhívásnak

vette, mert utasítást adott ki a prefektusoknak, azok pedig a komiszáriusoknak, tisztéknek és ügynököknek, úgy hogy végül már piaci szobeszeddévált, hogy minden veszély nélkül lehet a zsidókat lemészárolni.

— Közöltem továbbá Wittevel, hogy nem elégedtek meg ilyen pogrom inszenzással, de a rendőrmisztériumban önálló osztály volt, amely pogromok rendezésével foglalkozott. Ebből a célból egy nyomda állott a pogromosztály rendelkezésére.

Lopuchin kijelentései megdöbbentették Wittet, aki azonban nem mert a zsidókérdésben a cár akaratával szembeállni.

**Leszállított
árak!**

HARISNYA,
KEZTYÜ ÉS
KÖTÖTTÁRU
KÜLÖN-
LEGESSÉGEK
EREDETI
GYÁRI ÁRBAN
ÁRUSITTAT-
NAK

BLATT

KÖTÖTT-
SZÖVÖTT
ÁRUHAZA

**Leszállított
árak!**

CLUJ
KOLOZSVAR
FÖTÉR 13.
SZÁM
ALATT

Allami tisztviselőknek külön engedmény!

Pályázati hirdetés

A ludosul de murási aut. ort. izr. hitk. iskolaszéke pályázatot hirdet az üresedésben levő elemi okl. tanítói állásra. Pályázhatnak oly okl. tanítók, kik a román nyelvet tökéletesen bírják. Fizetés megegyezés szerint. Természetbeni lakás. Az állás azonnal elfoglalható. Meghívottaknak az utiköltséget megtérítjük.

Ludosul de Mureş, 1923. aug. hó.

Weinstein Simon
jegyző

Fényes Lipót
isk. széki elnök

Róka, kelme, **Szörme**festés,

vegytisztítás legszebb kivitelben

KRISTÁLY

nál Cluj. Telefon 500. Bővebb felvilágosítás az összes fiókokban

Krébsz J.

bőrönd és sportcikkek árúgyára

CLUJ

Strada Regele Ferdinand 77.
Gyár: Str. Bucovina 4.

G Y Á R T

Utazóbőröndöt
Férfi nyári divatövet
Football-labdát
Lábszárvédőt
stb.

Legelősből beszerzési forrás!

A zsidó egészségügy világhelyzete

Zsidó egészségügyi konferencia Berlinben

Berlin, szept. 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) A német fővárosban néhány nappal ezelőtt rendkívül érdekes konferencia kezdte meg tanácskozásait. Az „Oze“ nevű oroszországi társaság vezetésével megnyílt az első zsidó egészségvédelmi világkonferencia, amelyen több mint hetven delegátus vesz részt az európai és amerikai államokból. Három palesztinai egészségügyi szervezet, a „Hadassza“, a „Waad Habriut“ és a munkásbeteggyógyintézet szintén képviseltette magát. Eseménye volt a konferenciának, hogy azon Einstein professzor is megjelent, akit meleg ünneplések között a konferencia díszelnökének választottak meg.

Rosenthal orvosprofesszor nyitotta meg a tanácskozást. Ismertette a zsidó nép és főleg az orosz zsidóság nyomozható egészségügyi helyzetét. Ez a körülmény indította az „Oze“-társaság berlini tagjait, hogy újra felvegyék a munkát és az egész zsidóság bevonásával igyekezzenek népegészségi helyzetünket megjavítani.

Einstein professzor ezeket mondta: Abban a szervezetben, amelyet itt megalakítunk, az egész zsidó nép szolidáris. Legfontosabb problémánkról, népünk egészségéről van szó. Én azt mondom, ez nemcsak a zsidóság problémája és törekvéseink megérdemlik az egész kulturvilág figyelmét és szimpátiáját.

Az elnökség megválasztása után dr. M. Schwartzmann tartotta meg az első referátumot „A zsidó egészségügy, mint nemzeti probléma“ címmel. Ismertette a zsidó faj fizikai és szellemi típusát, majd azokkal a betegségekkel foglalkozott, amelyekre a zsidók különösen hajlamosak. Annak az aggodalmának adott kifejezést, hogy a keleti zsidóság leirhatatlan szenvedései az egész zsidó nép teljes degenerálódásához vezethetnek. A kényszervakualások a háború alatt, a pogromok, polgárháborúk és az éhség megrendítették népünk szervezetét. Az egész világ zsidóságának koncentrálnia kell erejét, hogy legyöngült népi erőin-

ket újra feltámaszthassuk. Javasolja egy pártok felül álló egészségügyi világszervezet megalakítását nemzeti és demokratikus alapon.

Friedmann titkár a központi iroda nevében tett jelentést. Eszerint az „Oze“ szervezetnek Litvániában, Lengyelországban és Romániában vannak fiókjai. A párisi és londoni kirendeltség révén sikerült elérni, hogy a szervezet Szovjetországra is dolgozhatott. Ukrajnában és Oroszországban az „Oze“ 80 orvosi rendelőt és gyermekszanatóriumot állított fel. Ezek főleg a jekaterinoszlávi kormányzóság területén működnek.

Dr. A. Rosenthal a kelet-európai zsidóság egészségügyi helyzetéről tett jelentést. Ha a hivatalos statisztikák szerint a zsidók halálozási aránya száma alacsonyabb is mint a környező népeké, ezzel szemben vannak speciális zsidó betegségek, mint trachoma és idegbajok, amelyek roppant pusztításokat végeznek sorainkban. A háború és az utána következő zavarok katasztrófálisan lerontották a helyzetet. A segítés munkája csak nagy nehézségek között indulhatott meg. Oroszországban csak szervezett munkás-, vagy szakegyesületek működhetnek s minthogy a zsidó lakosság egyetlen osztályhoz sem tartozik, senki sem foglalkozott a zsidó egészségüggyel. Csak amikor az „Oze“ megkezdte munkáját, állott be némi enyhülés. Különösen üdös eredményeket értünk el a dél-oroszországi zsidó földművelőkönél.

Dr. Grau ismertette az orosz zsidóság háborús veszteségeit, amely szerint 50.000 halott, 100.000 sebesült, 200.000 özvegy és árva volt. Ehhez járul még a több mint egymillió menekült, akiknek elpusztult vagyona meghaladja a hárommillió aranyrubelt. Az 1918-tól 1920-ig terjedő polgárháborúk alatt több mint 100.000 zsidó vesztette életét, a születések száma 150.000-el csökkent. Az 1921 és 1922. évi éhínség alatt 100.000 zsidó halt éhen.

A konferencia további folyamán belső szervezési kérdésekről tanácskoztak.

Eltussolják az ébredők puccskísérletét

Magyarország még nem kapja meg a kölcsönt

(Budapest, szeptember 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormányellenes toborzási ügyben a rendőrség befejezte a nyomozást s az összeesküvés részleteit teljesen tisztázta. Tegnap délután Nagy Bertalan, az Éme tisztviselőjének lakásán házkutatást tartottak, melynek során újabb toborzó rendeltet találtak a detektívek. Ebben a rendeletben

Balogh Ferenc ismert ébredővezér megbízást kapott lovascsapatok szervezésére.

Több ember kihallgatásával az ügynek ez a része is tisztázódott.

A letartóztatottak közül tizenhárom szabadon bocsátottak, nyolc embert pedig lázadás büntetéséért és jogtalan toborzás miatt fogvatartottak. A szabadlábrahelyezettekről megállapították, hogy a szervezésben nem részesek és csak hazafias felbuzdulásukban csatlakoztak a mozgalomhoz.

Délután kihallgatták Bachó József szolgálaton kívüli századost, aki aláírta a toborzó rendeletet, melyben Apor Viktor tartalékos főhadnagyot felszólítják a szervezési munka megindítására és lefolytatására, egyben utasítják annak tervszerű végrehajtására. Kiszivárgott hírek szerint

Héjjas és Prónay is aláírták a parancsot.

Prónayt erre vonatkozólag már ki is hallgatták. Kijelentette, hogy csupán pártszervezkedésről volt szó, melynek katonai jellege nem volt. A letartóztatottak is azt vallják, hogy nem akartak államellenes puccsot és a toborzással csak a feloszlott Gábor Áron Szövetség tagjait akarták az Ébredő Magyarok Egyesületébe tömöríteni. Szerintük a feljelentést a szövetség egyik volt vezetője tette ellenük bosszúból, mert tisztségéből kibuktatták.

A rendőrség ma délután kiadta a toborzás ügyében lefolytatott nyomozásról szóló hivatalos jelentését. Eszerint a rendőrség megállapította, hogy a toborzás vezetője Apor-Vogel Viktor leszerelt népfőlkelő főhadnagy, aki megvesztegetésért bünyádi eljárás alatt van. Tagja az Éma nemzetvédelmi osztályának és társával negyvenegy embert toborzott

nem meghatározott céllal.

Jogtalan toborzás vétségének gyanúja miatt letartóztatták még Hauser Antal fényképészt, Tóth György kötöröt, Bartha István

kereskedősegédet, Ökrös Dezső hentessegédet, Kabos Ödön, Zsirus János és Benkő Barna magánhivatalnokokat, akiknek a főfészke a Molnár-utcai vendéglőben volt.

Genf, szeptember 4. Tegnap nyílt meg ünnepélyesen a népszövetség ülése. Délután az elnökválasztásban Torriente kubai delegátus győzött a svájci Mattával szemben.

Az ülésen a magyar delegátusok is résztvettek. Berzeviczy és Tánczos mellé vannak beosztva Török Béla, Nagy Aladár követségi tanácsosok és Lukács Simon külügyminiszteri osztálytanácsos. Bethlen, Daruváry, Kállay miniszterek és gróf Khuen Héderváry Károly követségi tanácsos tegnap este érkeztek meg Genfben s egy párisi távirat szerint hétfőn este báró Korányi frigyos franciaországi magyar követ is Genfbe utazott. A bécsi „Stunde“ prágai közlése alapján az „Az Ujság“ a következőket jelenti a magyar kölcsonról: Benes cseh külügyminiszter meggyőződött róla Rómában, hogy Olaszország nem akar akadályt gördíteni a kisanant ajánlata elé, melyszerint a kölcsön föfeltétele a pénzügyi ellenőrzés. Bethlennek tehát nem szabad számítania arra, hogy a szövetségesek között barátot talál a kisanant ellen, de viszont nem kell Canossát járnia, mert Benes ama meggyőződésének adott kifejezést, hogy a szanálás nemcsak Magyarországnak érdeke, hanem a kisanantnak is.

Cseh politikai körök véleménye szerint Magyarország nem fog azonnal eredményhez jutni Genfben, de nagy lépéssel előreviszi a kölcsön ügyét és Bethlen kétségkívül a zálogjogok felfüggesztésével fog Genfből hazatérni.

Genf, szeptember 4. A népszövetségi tanács ülését negyvenöt állam képviselőjének jelenlétében ma megnyitották. A megnyitó ülésen Ishi japán elnök megnyitó beszédében ismertette a népszövetség múlt évi működését s rámutatott a jóvátelevél kérdésre, amely véleménye szerint már a népszövetségi tanács legközelebbi ülészaka előtt véglegesen el lesz intézve. Felsorolta azután azokat a munkálatokat, amelyeket a népszövetség a múlt évben végzett. Coch ausztráliai delegátus javaslata, hogy a japán katasztrófa alkalmából a népszövetség fejezze ki részvétét a japán delegátusoknak. A javaslatot egyhangulag elfogadták s ezért a japán megbízottak köszönetet mondtak.

A föld t
pusztult

(Bécs,

jától.) A föld
eszköze, a sz
katasztrófáról
a közép-európai
kilendültek
valahol a föld
méhe, földre
pusztító utját
ezer kilométer
tizenkétezer k
trófa bajjóslo
bámultak r
messzebb len
skalázott sáv
sem lehetett

A világ e

valahol tizen

Szomb
már lázasan
földrengés k
csak sejtetté
pánban van
átlag négysz
földjét. A vi
zül hatvan-
rengések, fö
eddig statisz

minden k

Az ors
Mindnyájuk
lánc, amelyn
hegy alkotja
A hár

A m
földrengés
emberi mért

egész o

A virágzó v
halmaz jelző
zatul esett
környéke ro
is. A korm
megindulhas
kihirdette a
ban így sen
vidékek telj

London

katasztrófa so
jelentik. A f
a hatóságok
eseményeket,
titotta a szá
megbénította
területen a r
szó sem lehet

Az edd

halottak

és megszámlá
ket a legyözh
halálba. Yoko
pusztult el, a
tengerparton
Tokióba

Yokoha
dött osakai és
kező szöveggel
elpusztította.
tizezer. Minde
vizünk és em

küldjete a

Coolidge
nak az Egyes
küldött, amely
segítséget tela
amerikai flottá
parancsot kapt
kohamába és o
kormány rend
amerikai ocean
rombolót küld

Országrészek pusztultak el Japánban

A föld történetének legborzalmasabb tragédiája. Háromszázezer ember pusztult el. Tokió lángokban áll. Éhínség pusztít a földrengés sújtotta területeken, Amerika segítségére siet Japánnak

(Bécs, szeptember 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A föld dübörgő lelkének érzékeny mérőeszköze, a szeizmográf, szombaton hajnalban óriási katasztrófáról adott hírt. Hajnali 4 óra 11perckor a közép-európai földtani intézetek szeizmográfjai kilendültek nyugalmi síkjukból, jelezték, hogy valahol a földtekén megmozdult a föld titokzatos méhe, földrengés és izzó lávafolyam indult el pusztító útjára. A távolságot jelző tábla tizenkét-ezer kilométert mutatott, az érzékeny fémszál tizenkét-ezer kilométer távolságról hozta el a katasztrófa baljóslatu híreit, a figyelő szemek meredten bámultak rá a jegyzősávrá, a kilendült tá egyre messzebb lendült, tulivelt a husz centiméter széles skálázott sávon, a legnagyobb kilengéseket már fel sem lehetett jegyezni.

A világ eddig ismert legnagyobb katasztrófája történt

Valahol tizenkét-ezer kilométernyire. Szombaton reggel a bécsi tudományos körök már lázasan tárgyalták a katasztrófa méreteit, a földrengés helyéről senkinek sem tudott bizonyosat, csak sejtették, hogy Japánban történt, hiszen Japánban van a legtöbb aktív tűzhányó és évenként átlag négyszáz földrengés reszketteti meg Japán földjét. A világ háromszázötven aktív vulkánja közül hatvan-ötven Japánban a tűzet. Aktív földrengések, földlökések napirenden vannak, de az eddigi statisztikai adatok szerint

minden harmadik évre óriási méretű katasztrófa esik.

Az ország valóságban vulkánláncokon fekszik. Mindnyájuk között a legveszedelmesebb a Fudzsi-lánc, amelynek gerincét egyetlen kompakt vulkán-hegy alkotja, a Fudzsijama.

A háromszázötven méter magas

A világ legnagyobb földrengése

A mai táviratok szerint a yokohamai földrengés pusztításai meghaladnak minden emberi mértéket. A hatperces földrengés egész országrészeket döntött romba.

A virágzó város helyét üszkös és füstös romhalmaz jelzi, Tokio külvárosa is teljesen áldozatul esett a katasztrófának, a város egész környéke romhalmaz. Teljesen elpusztult Osaka is. A kormány, hogy a mentési munkálatok megindulhassanak, az egész ország területére kihirdette az ostromállapotot. A mentés azonban így sem indulhatott meg, mert az egyes vidékek teljesen megközelíthetetlenek.

Éhínség, halál, pusztulás

Londonból érkezett távirati jelentés szerint a katasztrófa sokkal szörnyűbb, mint az első hírek jelentik. A földrengés területén éhínség fenyeget, a hatóságok kétségbeesett titlenséggel nézik az eseményeket. A tömegkatasztrófa zűrzavara elpusztította a szállítóeszközöket, a táviróvonalakat és megbénította az agyvelőket. A földrengés sújtotta területen a rémület lett az ur, segítségről egyelőre szó sem lehet.

Az eddigi megállapítások szerint a halottak száma háromszázezerre emelkedett

és megszámlálhatatlan ezer azoknak a száma, akiket a legyőzhetetlen éhség és téboly-hajszol a halálba. Yokohamában a lakosságnak eddig a fele pusztult el, a másik fele tébolyodottan ordít a tengerparton segítségért.

Tokióban még mindig

dühög a tüzvész.

Yokohama segítségért kiált!

Yokohama kormányzója szikratáviratot küldött osakai és kobei kormányzóitársaihoz a következő szöveggel: Városomat a tűz és a földrengés elpusztította. A veszteség emberéletben körülbelül tízezer. Minden forgalmi eszköz tönkrement. Nincs vizünk és enivalónk,

küldjétek azonnal élelmiszert és segítséget.

Coolidge, az új amerikai elnök, a mikádónak az Egyesült Államok nevében részvétáviratot küldött, amelyben közli, hogy Amerika minden segítséget felajánl. Tudomásul adja, hogy az ázsiai amerikai flottának Port-Arturban időző egységei parancsot kaptak, hogy azonnal induljanak el Yokohamába és ott a mentési munkálatoknál a japán kormány rendelkezésére bocsássák magukat. Az amerikai oceán hajóraj parancsnoka nyolc torpedórombolót küldött a szerencsétlenség színhelyére.

Fudzsijama eddig már hatszor érezte hatalmát Kr. u. 799, 863, 937, 1083, 1649 és 1707-ben. 1707 óta pihen a vulkán, amelynek csúcsa a hőmentes hónapokban bucsuhelye Yokohama lakóinak. A meteorológiai jelzésekből az illetékes tudományos körök rögtön arra következtettek, hogy

a már halottnak vélt Fudzsijama kitörése okozta a katasztrófát.

Vasárnap éjjel megérkeztek San-Franciskóból a hivatalos táviratok, amelyek a katasztrófa helyéről és méreteiről elterjedt kombinációkat mindenben megerősítették. Az első táviratot, amelyekről már tegnap beszámoltunk,

a földnek a történelmi idők óta ismert legnagyobb méretű tragédiájáról

adtak hírt. Hat perc alatt Yokohama négyszázhuszezer lakója közül mintegy százezer ember vesztette életét. A város pillanatok alatt sivataggá változott. A földlökések irtózatossá váltott ki a huszonkét kilométerre fekvő Tokióban is, amelynek arzenálja a levegőbe robbant, a város pedig pillanatok alatt lángba borult. A hat perc, ameddig a földrengés tartott,

az emberiség történetének legborzalmasabb hat perce volt.

Százezer ember és százezer milliókat érő anyagi értékeket pusztított el percek alatt az enyészet.

A katasztrófa igazi méretei még mindig nem bontakoztak ki teljességgel. A szűkszavú távirati jelentések apokaliptikus pusztításról számolnak be, de a katasztrófa szörnyűségei méretei egyelőre lehetetlenné teszik a részletek felmérését.

Regülőgépekről nézve a városból semmi sem látszik, az egetverő lángoszlopok elnyeléssel fenyegetik a várost. Különböző Tokió és Yokohama a világtól teljesen el vannak zárva csupán repülőgépek közelíthetik meg.

A megfigyelések szerint tizenöt városrészről csupán kettő maradt meg.

Miko császár tartózkodási helye ezideig még sértetlen. A szent szigetet elborította a tenger. Valószínű, hogy a szerencsétlenség miatt a fővárost Kiotóba teszik át. Az angol király részvétáviratot intézett a mikádóhoz. Az angol diplomatakról és állampolgárokról eddig semmi hír nem jött. A repülőket jelentése szerint reggel Tokióban újabb tűz ütött ki.

Japánban a vulkánok egész sora van működésben.

A tüzvész és földrengés tizenkét várost pusztított el

és pedig: Tokio, Yokohama, Pekavaga, Benhi, Yokonita, Assakusa, Kavda, Mondo, Sitavaja, Atami, Gotenav, Hakama.

A tűz elpusztította a külügyi hivatalt, a pénzügyi és közoktatási minisztériumokat, továbbá a japán bank hivatalhelyiségeit. A földrengést kísérő szökőár a partvidéken halhatlan pusztítást végzett,

egész városokat sodort el és szigeteket döntött el. A külföldi diplomáciai missziók és a Japánban lévő idegenek sorsáról semmi hír nem érkezett.

Ugyancsak a szerencsétlenség színhelyére indult a kisázsiai amerikai hajóraj is.

A külföldi követéségek pusztulása

A Reuter-ügynökség jelentése szerint a tokiói francia és olasz követéségek épülete romokban hever. A főváros közelében a katasztrófa alatt két hatalmas alagút omlott be, amikor éppen személyvonatok haladtak keresztül az alaguton. A két vonat összes utasai elpusztultak. Az utasok között volt Macsukata herceg, az uralkodóház tagjai is. A Tokiótól százharminc kilométer távolságban fekvő Hamazu százharmincezer lakosu császári rezidencia romhalmazzá vált. A Reuter-ügynökség londoni szikratávirát alapján közli, hogy Tokióban harmadnapra sikerült a tüzet megfékezni. A munkásgyegyed faházai kivétel nélkül elhamvadtak. Állítólag Yokohamában is elfojtották a tüzet. A kormány

egész Japánban elrejtette a hadiállapotot.

Ujabb földrengés?

A párisi szeizmográf tegnap néhányperces újabb földrengést jelzett. Ugyanolyan erős lökéseket, mint amilyen az első, katasztrófális rengés volt. Attól félnek, hogy a katasztrófa megismétlődött. Az újabb földrengés híreit mindeztől sehonnan sem erősítették meg, de nem lehetetlen, hogy az eddigi szörnyű katasztrófát újabb tragédia tette súlyosabbá. A katasztrófa zűrzavarában meg sem állapítható, hogy a borzalmak egy vagy több földrengésnek a következményei.

Gyilkosság százezrek pusztulása közepette

Japán szörnyű tragédiája a döbbenet rémület erejével nyugozta le egész Japán népét. A rémület perceiben az évekre kontemplált tervek, életprogramok, célok semmiy zsgorodtak, az emberi indulatok egyik percről a másikra semmivé váltak és csak a menekülés érzése lett urrá mindenkin.

Annál érthetlenebb és megmagyarázhatatlanabb a „Times“ tokiói jelentése, amely szerint Izamato japán miniszterelnököt a katasztrófa óráiban meggyilkolták. A japán fanatizmusra jellemző, hogy a katasztrófa véres pillanataiban akadt fanatikus ember, aki a tömegpusztulás pillanatában politikai bosszújának kielégítésére gondolt.

Ahol a halál végigszántott...

Yokohama, a pusztulás és a halál városa, Japánnak egyik legjelentékenyebb kikötője. Yokohama a legtöbbet vesztett eredeti japán jellegéből, ami a Nyugattal való sűrű érintkezése következtében történt. A kikötő élénksége és forgalma igen jelentékeny, alig képzelhető el, hogy félszázaddal ezelőtt Yokohama még egészen jelentéktelen halászfalucska volt. Mikor 1854-ben Pierry altengernagy flottája révén rákényszerítette a japánokat, hogy Amerikával és Európával érintkezésbe lépjenek, azaz: hogy nyissák meg néhány kikötőjüket az amerikai és európai kereskedelem részére, Yokohama volt az első kikötő, amelybe a japánok a gyűlölt idegenek hajóit bebocsátották.

Az ezidőben Japánban tartózkodó kevés számú európai és amerikai átköltözökdött Yokohamába. Sok költséggel és táradtsággal elfogadható állapotba hozták a kikötőt. Az idegenek által alkotott gócpont körül csakhamar valóságos gyűrt alkotott a körülöttük letelepedett sok japáni, akiket odavonzott az idegenekkel való érintkezésből eredő haszon. Yokohama így rohamos fejlődésnek indult, az egykori halászfalunak 1914-ben már négyszázhuszonegyezer lakosa volt.

Az idegenek javarészt a tengerparton telepedtek le, meg a később koncesszióba kapott „Bluff“ nevű domborzaton. Lent a tengerparton az üzletek, hotelek és nagy irodák raja tarkítja az utcákat, a Bluff pedig otthona a yokohamai európaiaknak. A Bluffon a jóizlés és a kényelemszeretet pompája trónolt. Csaknem kivétel nélkül park és virágágy vesz körül minden lakást, a kellős verandákról pedig gyönyörű kilátás nyílik a Bluff alatt elterülő Mississippii öbölre, valamint befelé is a száraz föld felé, ahol napfényes, derűs napokon impozáns fenséggel bontakozott ki Japánország véres szimbolumának, a Fudzsijama hóbortt, de vészitjósító tüzet rejtegető csúcsa.

Japán legszebb és legfelkeltebb hegycsúcsa

Fudzsijama a róla szóló leírásokban többféleképpen említik a japán krónikások. A 3475 méter magas hegy hóbortt csúcsával Japánnak egyik legszépompásabb foltja. A japán költőknek kiapadhatatlan témaforrása, a festőknek színpompás modellje, nagy szerepet játszik a vallásos legendákban. A dísz tárgyakon — főleg azokon, amelyek a külföldnek vannak szánva — ezer meg ezer változatban látható.

A nyári hónapokban a japánok nagy-szabású zarandoklásokat intéznek a hegyre. Legtöbbször sűrű felhőgomolyok fedik el a csúcsot, úgy hogy a Fudzsijamat csak akkor lehet megmászni, ha a hegy is úgy akarja. Derült időben a hegy csúcsáról Japán egész panorámája végigterül a látósíkon és a hegy peremén a kialudtnak hitt vulkán körül a mindenüvé eljutott angol globetrotterek kockás ruhája és flegmatikus pipája nézte le ócsárolva a vulkán tátongó száját, amely most évszázados csend után egy rettenetes éjszaka közepette megmutatta igazi arcát.

— Az Uj Kelet nagyváradi kiadóhivatala Szilágyi Dezső-u. 6 sz. alatt van, ahol a a pot érdeklő bármilyen ügyet elintéznek

A belföldi térítéseket öt nap alatt kell lebonyolítani

(Kolozsvár, szept. 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A devizaautorizációk megadása óta a csatlott területek bankjai devizaforgalmában az új rendszer meghonosulása körül a legkülönbözőbb elszámolási rendszert gyakorolták. Az egyes bankok 8 napi térítés mellett, mások 10 napi térítéssel bonyolították le az ügyleteket és voltak pénzintézetek, amelyek kétheti időtartam alatt effektuáltak devizaátutalást.

Ujabb időben felmerült a devizatorgalom egységes szabályozásának gondolata és erre nézve a kezdeményező lépést a temesvári pénzintézetek tették meg. Közös értekezletükön megállapodtak, hogy egy részleteiben is kidolgozott táblázatos szokványrendszer készüljön, amelyet megküldenek az összes ügyfeleknek. Az uszások alapját a bukaresti értéktőzsde szokványai szolgálták, de mint-hogy ezek maguk is reformra szorulnak, a temesvári szokványokat olyan szellemten készítették el, hogy azokból a bukaresti értéktőzsde devizaosztályán a reform alkalmával sokban hasznosíthatók lesznek.

Tegnap délután a Banca Agrara helyiségében a kolozsvári autorizált bankok devizörjei értekeztek és tárgyban. Általánosságban elfogadták a temesváriak uszásait, de részletekben módosításokat kívántak felvenni. A kolozsváriak az egységes forgalmi és térítési szabályokat nyolc napos időtartamban akarták megállapítani, de ennek

A német kancellár stuttgarti beszédének hatása

Páris, szeptember 4. A német kancellár stuttgarti beszéde nagyjából beváltotta a francia várakozásokat. A „Petit Journal“ szerint a beszéd egy új német politikának kezdete. Stresemann elő akarja készíteni a német közvéleményt az elkövetkező engedményekre. Azt hiszik, hogy az új német kancellár hajlandó a Cuno által elfogadott harmincmilliárd aranyárka hadisárcnál nagyobb végösszeget fizetni. Most Franciaországnak be kell várnia a következőket.

Az angol keleti bizottság nem fogadta az arab delegációt

(London, szept. 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hirt adtunk annak idején arról, hogy a herceg Devinsore elnöke alatt működő és a Közelkelet problémáival foglalkozó angol miniszteri bizottság megbízást kapott a palesztinai viszonyok tanulmányozására.

Sir Herbert Samuel londoni tartózkodása alkalmával többször jelent meg a bizottság előtt és részletes jelentést tett a palesztinai helyzetről. Az arabok igen nagy reményeket fűztek a bizottság működéséhez. Azt hitték, hogy a bizottság módosítani fogja Angliának szerepét a mandátum gyakorlásában. Az anticionista angol sajtóban is éles újságpropaganda indult meg és a Londonban időző arab delegáció értette a módját, hogy hangulatot keltsen maga iránt.

Annál nagyobb meglepetést keltett tehát, hogy a miniszteri bizottság nem volt hajlandó az arab párt küldöttségét fogadni. Az arab delegáció erre felhívással fordult az angol néphez, melyben felszólítja a miniszteri bizottságot, hogy hallgassa meg az arabok kívánásait a mandátumban lefektetett jogok gyakorlására nézve. Azonban ez az újabb kísérletezés sem sikerült, mert a miniszteri bizottság csak egyes kormányzati kérdéssel hajlandó foglalkozni, a mandátum gyakorlásának jogát azonban érinteni egyáltalán nem kívánja.

A „Doar Hajom“ értesülése szerint az angol miniszteri bizottság teljesen magáévá tette Sir Herbert Samuel előterjesztéseit. Az arab delegáció pedig azt a tanácsot kapta, hogy utazzék azonnal vissza Palesztinába és igyekezzen Sir Herbert Samuellel valamelyes kiegyenlítést találni az ellentétes felfogások között.

végrehajtását a mai viszonyok közepette elgondolni is lehetetlen.

A svájci térítést például a postai közlekedés fogyatékossága miatt is képtelenség elérni nyolc nap alatt. A levél ezen idő alatt rendszerint nem is érkezik ide.

A helyi forgalomban a devizörök az azonnal való térítés mellett foglaltak állást. A belföldi térítéseket a postai forgalom lehetőségeinek tekintetbevételével öt nap alatt kell lebonyolítani, azzal a kikötéssel, hogy az üzletfél 20 százalékos kamatmegterítést igényelhet arra az esetre, ha az átutalás öt napon belül nem érkezne be. E körül azonban nem alakult ki egységes álláspont.

Az értekezlet az összes megállapodásokat írásba foglalta és a tagok között kiosztotta abból a célból, hogy mindenki tegye meg észrevételeit. Az értekezlet ezután az effektív devizának a forgalomban való hiányáról tárgyalt. Megállapították, hogy a térítések azért bonyolíthatók le olyan nehezen, mert az ország még mindig nagy pénzhiányban szenved. Ez a helyzet azonban nemcsak a kapcsolatos részekben áll tenn, hanem a regátban is. A pénzhiány következménye a devizapiacra beállott lánghulás. Mivelhogy a kormány újabb bankjegyek kiadásáról hallani sem akar, a bankok egymás között kell hogy megtalálják a könnyebb módját.

A devizörök legközelebbi értekezletén véglegesen megállapodnak az új átutalási és térítési szokványokban.

Arabok és sómérek véres harca egy leányért

(Jeruzsálem, szeptember 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Telegraphen Union érdekes táviratot röpített világgá:

„Jezreel völgyében — mondja a távirat — Beisan közelében arabok és zsidók között véres harcokra került a sor. Tíz zsidó megsebesült, köztük öt igen súlyosan.“

A távirat nyomában olyan hírek keltek szárnyra, hogy politikai összeütközés történt az arabok és a sómérek között. Azonban ez a feltevés nem áll meg, mert Nurisnak ez a része egyáltalán nem esik politikai harcok szférájába. Beisan vidéke a beduin törzsek támadásainak kapuja szokott lenni, akik Transjordaniából indulnak rabló utjukra. Az első feltevés szerint most is hasonló beduin támadásról volt szó és pedig Chefzibah kolóniája ellen.

Egy későbbi távirat azután érdekes részletekkel szolgál a támadásról. Oly harcról van szó, mely bizony a bibliai időkre emlékeztet. Egy Tel-Josephből való zsidó lány a véres harc hősnője.

A fiatal lánykára szemet vetett egy közeli arab páztorcsapat vezetője és régi szokás szerint, amikor a lány vizért ment a teleptől kissé messze fekvő kuthoz, a páztorok megtámadták a lányt és el akarták rabolni.

A megtámadott zsidó lány segítségért kiáltott. A közelben dolgozó sómérek meghallották a segélykiáltásokat és segítségére siettek. Valóságos harc fejlődött ki a lányért, melyben a sómérek maradtak a győztesek, mert a lányrablókat elkergették. A győzelemnek azonban nagy ára volt, mert a sómérek közül tizen megsebesültek, közülük többen súlyosan. Az arab páztorokat, akik fegyverüket is használták, letartóztatták.

Valutát és Devizát

a legolcsóbban ad, a legmagasabb áron vesz a

Kereskedelmi Hitelintézet

Kolozsvár, Főtér 20. Telefon 40 és 229

HÍREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.

Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Elfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei félévre 320 lei, egész évre 620 lei.

Felelős szerkesztő: Marlon Ernő dr.

Óromániában és külföldön az „Uj Kelet“ részére kizárólag Rador Publicitate (București, Str. Gen. Bertheloi 1.) hirdetési iroda vesz föl hirdetéseket.

— **Mária királyné utja.** Bukarestből jelentik: Mária királyné holnap érkezik Bukarestbe.

— **Modola belügyi vezérigazgató Kolozsváron.** Modola belügyi vezérigazgató a mai napon Kolozsvárra érkezett, hogy részt vegyen a vendéglősök országos szövetségének konferenciáján. A vezérigazgató egyúttal a köztársasági elnökkel és a kormányzóval is meg fogja tárgyalni. A mérsárosok és hentesek ugyanis panaszos átiratot intéztek a városhoz, rámutatva a köztársasági elnökkel szembeni állapotára, a hűtőház hiányaira és egyéb bajokra, amelyeket gyorsan orvosolni kell.

— **Bratianu Jonel Masaryk elnökénél.** Bukarestből jelentik: Bratianu Jonel miniszterelnök elutazott Karlsbadból. Meglátogatja Masaryk cseh köztársasági elnököt, akinek átadja Ferdinánd király kitüntetését. A miniszterelnök 12-én érkezik Bukarestbe.

— **Zsidó gyermekárvaház épül Désen.** A dési Zsidó Nőegylet, mely egyike a vidék legtevékenyebb egyesületeinek, nagyszabású akciót kezdett egy zsidó gyermekárvaház felépítésére. Az építkezés alapját nagyszabású gyermeknappal vetették meg, melyen nyolcvan gyermek szerepelt nagy sikerrel. A fényes gyermeknappély rendezésében Almay Ferencné, Szallay Kálmánné és Zádor Ignác szereztek érdemeket. Minden remény megvan arra, hogy ez a szép akció a legrövidebb időn belül lehetővé teszi a gyermekárvaház megnyitását s ez értékes dokumentuma lesz annak a jótékony munkának, melyet a dési nőegylet fejt ki.

— **A fogtechnikusok Marzescu miniszternél.** Bukarestből jelentik: Marzescu munkügyi miniszter fogadta a fogtechnikusok küldöttségét, amelynek megígérte, hogy revízió alá veszi annak a bizottságnak a munkáját, amely a szabad gyakorlatra vonatkozó engedély kiadására volt felhatalmazva.

— **Miniszterek látogatása Resicán és Petrozsényben.** Bukarestből jelentik: A jövő hét folyamán Bratianu Vintila pénzügyminiszter, Sassu kereskedelemügyi miniszter és Tancred Constantinescu látogatást tesznek a resicai és petrozsényi műveknél.

— **Hadgyakorlatok Csehszlovákiában.** Bukarestből jelentik: Csehszlovákiában legközelebb hadgyakorlat lesz, melyet a román és jugoszláv hadsereg kiküldöttje is végig fog nézni. A francia, lengyel és litván hadseregek is képviseltetik magukat a hadgyakorlaton.

— **Hamis bankjegyek Beszarábiában.** Bukarestből jelentik: A Banca Nationala Jasiban hamis ezerlejes bankjegyeket fedezett fel. A vizsgálat során megállapították, hogy a hamis bankjegyek csak Beszarábiában vannak forgalomban.

— **Az Ujságírónap rendezőbizottságának ülése.** Az Ujságírónap rendezőbizottsága szeptember 6-án, csütörtökön rendezőbizottsági ülést tart. Az ülésre a szereplésre és a rendezés munkájában részvételére felkért urasszonyokat és urleányokat ezúton hívja meg a rendezőbizottság. A sátorokba való elosztás, valamint az egyes résztvevők munkakörének kijelölése ez alkalommal fog megtörténni. Az ülés az iparkamara disztermében délután 5 órakor lesz. A megjelenés a nemes cél érdekében rendkívül fontos. A bizottság kéri Kolozsvár áldozatkész urasszonyait és leányait, hogy lehetőleg pontosan jelenjenek meg.

— **Antiszemita zavargás Bacauban.** Bukarestből jelentik: A belügyminisztérium sajtóosztálya ma kommunikált tett közzé a lapokban, mely szerint Bacauban tegnap egy zsidó estélyi alkalmával antiszemita excesszusok voltak. Az antiszemiták több ablakot betörték sok raktárt kifosztottak. Sokan megsebesültek a verekedésnél. A belügyminiszter szigorú utasítást adott a vizsgálat lefolytatására s a bűnösöket bíróság elé állítják.

— Októ

települők. Az talosan közli: Arthur Ruppin között a karlsb tárgyalások ere jiszrael jeruzsa hogy a Tel-Ad részére cement szintén az egy kálatokat is e táknak maguk szolgálatátat n szemben a Ker szigoruan ragas 1. A letelepülő tokba kell ven niök annak me dasági év kár b rendelkezniök, első termésig v ugyszintén sz tudják. A Kere lis kétszáz font nisták érdekéke szegét készpénz részes 3. A telep teljes, egészség kik teljes tuda munkának, m Palesztina forr nek azzal az e nehéz mun feltételekhez a következőket f közöltek tudom pedni Tel-Ada való tekintettel talunkban (Clu személyesen jel ez ügyben nem melyekkel a építkezések kies 15.000 lejt tar akik 5.000 lejt tizetnek. Az ő induló konstans természetesen m lenniök készülv gondoskodik.

— **Oicsó** Bukarestből jelentik: A gabonaárak, a gabonafélék le

— **Bány** yorkból jelentik: sztrájkba lépett

— **Kisaj** birtokait is.

ország miniszter terjedést ingatl az agrárreform sajtóitottak. C frata, Magyarp határaiban lévő ingatlana került aztán erre is s hónapokban az kolozsmegeyi in hogy Bethlen Is van, ingatlanait bizottság dönté jogtanácsosa utja felebeztett. Fele désre hivatkozva elnök, ha már in alább belsősegeit telyokat, szölöke sajtóitítás alól. A táblai bíró elnök lozsmegyei másoc son Bethlen Istv előadta. indokait agrárbizottsági it sodfoku agrárbi zést, határozatot csütörtökön déle terelnök megkezd ingóságainak elsz kormánytól kellö get kapott. Az in dódott és a jövő ják Magyarország

Külföldi likőr- és pezsgő-különlegességek kaphatók **LUCULLUS-nál** Oradea-Mare Bémer-tér. 1392

Markovits F. ékszerész !
Cluj-Kolozsvár, Vesselényi-utca 20. sz.

Arany, ezüst ékszerek, kinaezüst és ezüst disztírgyak választéka. Szolid és pontos kiszolgálás. Tört aranyat, ezüstöt, briliáns legmagasabb napi áron veszek. !

— **Oktober elsején indulnak a teladasi települők.** Az Erdélyrészi Palesztinahivatal hivatalosan közli: Hivatalunk vezetője, valamint dr. Arthur Ruppín, a palesztinai kolonizáció vezetője között a karlsbadi kongresszus alkalmával lefolyt tárgyalások eredményeképpen a Keren Kajemet Lejzrael jeruzsálemi központja kötelezte magát, hogy a Tel-Adaszban letelepülő erdélyi kolonisták részére **cementistállókát és vízvezetékét épít, ugyancsak az egyéb szükséges ameliorációs munkálatokat is elvégzi.** A munkálatokért a kolonistáknak maguknak természetesen semminemű ellenszolgáltatást nem kell teljesíteniük. Mindezekkel szemben a Keren Kajemet (Zsidó Nemzeti Alap) szigorúan ragaszkodik a következő feltételekhez: 1. A letelepülőknek október első napjaiban birtokba kell venniük a földet és meg kell kezdeniük annak megművelését, úgyhogy az idei gazdasági év kárba ne menjen. 2. Annyi tőkével kell rendelkezniük, hogy a kivándorlás, valamint az első termésig való élelmezés költségeit fedezni, ugyancsak századonként birtokrészüket felszerelni tudják. A Keren Kajemet vezetője ehhez minimális kétszáz font sterlinget tart szükségesnek s a kolonisták érdekeken ragaszkodik hozzá, hogy ezt az összeget készpénzben mutassa fel minden egyes birtokrészre. 3. A letelepülők lehetőleg 40 éven aluli, erőteljes, egészséges és munkabíró emberek legyenek, kik teljes tudatában vannak annak a nehéz fizikai munkának, mely rájuk és egész családjukra Palesztina forró napja alatt vár s akik rendelkeznek azzal az ideálizmussal és kitartással, mely a nehéz munkára őket képessé teszi. A fenti feltételekhez az Erdélyrészi Palesztina-hivatal a következőket fűzi hozzá: Mindazok, akik a fent közölték tudomásul vétele mellett le akarnak telepedni Tel-Adaszban, kéretnek az idő rövidségére való tekintettel legfeljebb szeptember 14-ig hivatalunkban (Cluj, Calea Regele Ferdinand 48.) személyesen jelentkezni. Levélbeli megkeresésekre ez ügyben nem válaszolunk. Az eddigi költségekre, melyekkel a birtok megszerzése, valamint az építkezések kieszközlése járt, minden birtokrészre 15.000 lejt tartozik hivatalunknak lefizetni. Azok, akik 5.000 lejt már fizettek, csupán 10.000 lejt fizetnek. Az összes települők az október 1-én induló konstanstancai hajóval utaznak, amikor is természetesen minden előkészületi munkával el kell lenniük készülve. Az angol vizumról hivatalunk gondoskodik.

— **Olcóbb lett a belföldön a gabona.** Bukarestből jelentik: A kereskedelemügyi minisztérium rendeletet küldött a polgármestereknek, amelyben felszólítja őket, hogy vegyék revízió alá a kenyérrakát, mert az utóbbi időben a belföldön a gabonafélék lényegesen olcsóbbak lettek.

— **Bányászstrájk Amerikában.** New-yorkból jelentik: Százötvenezer bányamunkás strájkba lépett.

— **Kisajátították Bethlen kolozs megyei birtokait is.** Bethlen István grófnak, Magyarország miniszterelnökének tudvaleg nagy kiterjedésű ingatlanai voltak Romániában, amelyeket az agrárreform rendjén nagyrészt már eddig kisajátítottak. Csupán a kolozs megyei Magyarfráta, Magyarpalatka és Vajdakamarás községek határaitban lévő mintegy kétezer hold kiterjedésű ingatlanok kerültek el eddig a kisajátítást. Most aztán erre is sor került. Julius és augusztus hónapokban az elsőfokú agrárbizottság bejárta a kolozs megyei ingatlanokat és azzal az indoklással, hogy Bethlen István magyar miniszterelnök távol van, ingatlanait kisajátították. Az elsőfokú agrárbizottság döntése ellen Bethlen miniszterelnök jogtanácsosa utján a másodfokú agrárbizottsághoz felebbezett. Felebbezésében, a trianoni békeszerződésre hivatkozva, azt kérte a magyar miniszterelnök, ha már ingatlanait ki is sajátították, legalább belsősegeit, a birtokon levő malmokat, kastélyokat, szőlőket és erdősegeket mentesítsék a kisajátítás alól. A felebbezést Mina Popescu ítélőtáblai bíró elnökölte alatt tegnapi tárgyalta a kolozs megyei másodfokú agrárbizottság. A tárgyaláson Bethlen István gróf jogtanácsosa szóbelileg is előadta indokait s kérte, hogy a sérelmes elsőfokú agrárbizottsági ítéletet semmisítsék meg. A másodfokú agrárbizottság meghallgatta az előterjesztést, határozatot azonban nem hozott és azt csak csütörtökön délelőtt hirdeti ki. A magyar miniszterelnök megkezdte öt kisajátított birtokán levő ingóságainak elszállítását. Erre a célra a román kormánytól kellő számú vagont és vámmentességet kapott. Az ingóságok berakása már megkezdődött és a jövő hét folyamán azokat utnak indítják Magyarországra.

— **Harmincmilliót loptak ki a zsebéből.** Budapestről jelentik: A főkapitányságon ma este Simon György bankbizományos bejelentette, hogy szombaton délelőtt a tőzsde termében kabátja zsebéből 30 millió korona értékű részvényt elloptak.

— **Egy angol ezredes családjának katasztrófája Budapesten.** Budapestről jelentik: Jarmi angol ezredes Bimbó-utcai lakásán az esti órákban feltűnt, hogy a házbeliék hosszabb idő óta nem mutatkoznak. Felnyitották a lakást, ahol a diványon eszméletlen állapotban találták meg az ezredes feleségét, mellette pedig 15 éves György nevű fiát. Valószínű, hogy gázmérgezés történt. Az ezredes feleségét a Rókus-kórházba vitték, a fiun már nem lehetett segíteni, meghalt.

* **Száz új értesülés, közgazdasági hír és pénzügyi információ van a Közgazdaság—Rumánischer Lloyd legújabb számában.** Megrendelhető: Cluj, Postafiók 127.

— **Olasz-orosz forgalom Románián keresztül.** Bukarestből jelentik: A „Dimineata” beszélgetést közlő Bartillini olasz meghatalmazott miniszterrel, aki a kereskedelmi tárgyalásokat az oroszokkal az olasz kormány megbízásából folytattak. Bartillini kijelentette, hogy megegyezést kötött a szovjetdelegátusokkal, mely szerint Oroszország cukrot szállít Olaszország részére rövidáru, cipőáru és kézműáru ellenében. A szállítások Románián keresztül történnek s ezért a román kormány beleegyezése is szükséges volt. A román minisztertanács hozzájárult azzal a kikötéssel, hogy az Oroszország részéről történő cukorszállítmányok egyrészt Romániának adják át.

— **Megkezdtek a tárgyalást Szász Zoltán ügyében.** Budapestről jelentik: Szász Zoltán bűntudatában, az ügyészség felebbezésére, új tárgyalást kezdett a bíróság. A táblai tanács mai ülésén Maróca Dénes főügyész helyettes tartotta a vádbeszédet, melyben támadta az emigránsokat, akik sajtójukkal a megmaradt Magyarországot is tönkre akarják tenni és az, aki munkatársa ennek a sajtónak, vád alá helyezendő.

— **Az élelmezési munkaadók sérelmei.** Az élelmezési munkaadók szövetsége kedden délután fél öt órakor elnöki értekezletet tartott a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara üléstermében. Az értekezleten megjelent a kormány képviselőjében Modola belügyi vezérfelügyelő, Muresán Kolozsvár és Kolozs megye prefektusa, dr. Utalea primár és Popoviciu rendőrprefektusa. Az ülést Leantey dr., a szövetség központi elnöke nyitotta meg, köszöntve a hatóságok képviselőit és a huszonnyolc városból ideérkezett kiküldötteket. Décey Aurél, a szövetség kolozsvári elnökének üdvözlő beszéde után Modola vezérfelügyelő kijelentette, hogy kormány megbízásából jött meghallgatni a vendéglősök és husiparosok sérelmeit és már most ígérheti, hogy a jogos sérelmeket orvosolni fogják. Muresán prefektus rövid beszéde után Décey Aurél javaslatot terjeszt az értekezlet elé a maximálásoknak korlátozott fogyasztási cikkekre való kiterjesztését, a többiek tekintetében pedig a verseny útján kialakuló árszabályozás érvényesüljön. A hatóságok pedig a törvényt tartásuk szemellett és a termelési és beszerzési költségek levezése után engedjék meg a jogos 30 százalékos hozzáadást az árakhoz. Tuffli Richard, a kolozsvári vendéglőspartársulat elnöke hasonló szellemben beszélt, mire Modola vezérfelügyelő a felszólalásokból arra következtet, hogy az élelmezési iparosok nem a törvény és annak szelleme ellen tiltakoznak, hanem a hatósági közegek ellen, akik némelykor félreértik a törvény intencióit és tiltakozásokat engednek meg maguknak. Kéri az érdekelteket, hogy minden esetben tegyenek jelentést a minisztérium mellett működő állandó bizottságnak, amely nem fogja elmulasztani a sérelmek jogos orvoslását. Réthy Károly, a mézáróiparpartesület elnöke a szabadkereskedelem elvének érvényesítését követeli. Az ülés az esti órákban még tart.

— **Újabb fuvardíjemelést a CFR-nél.** A „Közügazdasági—Rumánischer Lloyd” legújabb száma írja: Arról értesülünk, hogy a CFR. a közeljövőben 67 százalékkal fölemeli a fuvardíjakat. Ez rendkívül mértékben káros s így természetesen, hogy az egész országban élénk visszatetszést szül a CFR. vezérigazgatóság újabb terve, mellyel a hazai termelést és kereskedelmet készült ismételtelen terheini. Az új tervezet annál elszomorítóbb, mert a CFR. teherszállítási díjszabása jóval magasabb az összes szomszédállamok tarifájánál. Ezenkívül a CFR. külön tarifális politikát inaugurál az

exportárukra vonatkozólag, ami teljesen szokatlan s rendkívül mértékben befolyásolja az ország kereskedelmi mérlegét. Tudvaleg ugyanis hogy az exportárura az államvasut 50 százalékkal magasabb fuvardíjat ró ki, mint a belföldi forgalom kielégítésére szolgáló árucikkekre. Ez a bukkolt vámterhelés teljesen lehetlenné teszi a román áru versenyképességét, különösen akkor, ha tudjuk, hogy minden ország engedményeket ad az exportáruk fuvarozásánál, hogy lehetővé tegye a kivitel. Csehszlovákia például 75 százalékos refakciót ad az exportáru szállításánál, aminek természetszerű következménye az, hogy a román fa nem tud konkurálni a csehszlovákiai fakereskedelemmel.

— **Önfeláldozó anya.** Budapestről jelentik: Tegnap délelőtt izgalmas villamoszerencselenség játszódott le az Üllői-ut 78. számú ház előtt. E házban lévő mézárósüzet kirakatánál megállott Tamási Jánosné, egy klinikai szolga felesége három éves gyermekével. A gyerek hirtelen elszaladt anyja mellől a kocsitra, az éppen arra robogó 63-as villamos felé. A kocsit a gyereket elütötte, Tamásiné a villamoskocsi elé vetette magát és miközben a lefékezett villamos 2—3 lépést magával vonszolta, kimentette gyermekét a mentődeszka alól. A gyerek az arcán, Tamásiné pedig karján és vállán szenvedett jelentékeny, de nem életveszélyes sérüléseket.

— **Zsidó pártok a pozsonyi községi választásokon.** Pozsonyból írják: A községi választásokon a zsidók is részt vesznek. A zsidó pártok vezetősége ezuttal az ortodoxia képviselőit is listájára veszi s az előzetes kombinációk szerint dr. Sipós Leót, Weisz Bernátot, Grüneberget, Ungár Lipótot és még két ortodox tagot jelölnék.

— **Gyilkos szerelem.** Nagyváradról jelentik: A biharmegyei Mezida községben megrendítő gyermektragédia játszódott le. Tegnap délután a nagyváradi ügyészség telefonértesítést kapott Mezidáról, hogy ott borzalmas gyilkosság történt. Kornya László parasztsuhanc már hónapok óta üldözte szerelmével Daka Margit tizenhat éves parasztleányt. A leánynak nem tetszett Kornya és többször elutasította magától. Kornya bosszút esküdött a leány ellen s tegnap délben megleste a leányt, amikor egyedül indult el hazuról. Utközben megtámadta és egy késsel leszurta. A szerencsétlen Daka Margit két órai szenvedés után meghalt. A gyilkost a csendőrség letartóztatta és beszállította a nagyváradi ügyészség fogházába.

— **Leányrablás, vagy szökés.** Kisenevből jelentik: Sturnin András kisenevi birtokosnak tizenkilenc éves Margit nevű leánya pénteken este eltűnt. Egyik barátjánál este nyolc óra után indult haza a város parkjából. Utközben egy fiatalemberrel találkozott, aki bizonyára ismerőse volt az eltűnt leánynak, mert kölcsönösen üdvözölték egymást. Rövid beszélgetés után abban egyeztek meg, hogy körüljárják a parkot a gépkocsin. Az egyedül maradt barátja egy teljes óráig várakozott hiába barátja visszatérésére. Végül azt hitte, hogy Sturnin Margit a szülei villája előtt szállott ki a gépkocsiból. Oda tartott tehát ő is. Nagy volt tehát meglepetése, amidőn megtudta, hogy a szülők is nyugtalanul várták már leányuk hazaérkezését. A szülők egy Bobrik nevű fiatalemberre gyanakodnak, akit, mint lányuk kérését, csak néhány nappal előbb kossaraztak ki. Lehetséges, hogy nem leányrablásról, hanem szerelmesek szökéséről van szó.

* **A „Poale Czedek”** egyesület imaházának vezetősége ezután is felszólítja az egyesület tagjait, hogy igyekezzenek e hét csütörtökéig üléseiket kibérelni, amennyiben addig nem bérelnének ülést, úgy ezek nemtagoknak lesznek kiadva.

* **Kézimunka-előnyomda a Patent Áruházban,** Főter 18. Legszebb külföldi munkák, feltűnően olcsó árak.

* **Brázy** kölni vize a szoba levegőjét fertőtleníti, tisztítja, felfrissíti. Mindenütt kapható.

* **Lakk, antilop, selyem és chevreaux cipők** a legutolsó fazonokban raktárra érkeztek a „Missir” cég cluji fiókjába.

* **A legjobb, legtartósabb és legelegánsabb** férfi-, női- és gyermekcipőket csakis a „Missir” cég cluji fiókjában vásárolhatja.

* **„Ewo” világhírű** névjeggyel ellátott cipők nagy választékban érkeztek a „Missir” cég cluji fiókjába.

Közgazdaság

Az új szovjetrubel értéke. Stockholmból írják: A pétervári tőzsdén a következő valutajegyzékek voltak legutóbb: Font sterling 1545, dollár 330, svájci frank 50. Ezek az árfolyamok az új szovjetrubel, a „cservonac“ szerint értendők, amelyeknek egysége egymillió régi szovjetrubel. A múlt hét óta a pétervári kurzusok emelkedtek. Nagy kereslet mutatkozik idegen stabil valuták iránt.

A gabonakivitel feltétele. Bukarestből jelentik: A kereskedelemügyi minisztériumban a gabonafélék kivitelének lehetőségét tanulmányozzák. A miniszter kijelentése szerint a buzkivitel csak abban az esetben engedélyezik, ha azáltal a belföldön a kenyérmagvak ára nem emelkedik.

Emelkednek az indexszámok. Bukarestből jelentik: A júliusi indexszámok a drágaság csökkenését mutatták. Az általános indexszám háromszázharminnégy volt, ez a szám háromszázötvennyolcra esett. Ez a visszaesés azonban csak átmeneti volt, mert augusztusban az általános indexszám 3406-ra szökött fel. Az augusztusi drágulás nemcsak a júliusi visszaesést egyenlítette ki, hanem hetvenkét ponttal növekedett. Az elsőrendű szükségleti cikkek árai az indexszámok alapján azt mutatják, hogy a nélkülözhetetlen háztartási cikkek ára 1916 augusztusától kezdve átlagosan harminnégyezerrel emelkedett. Ezek azonban csak az élelemre, a ruházatkodási cikkekre, a tüzelésre, a világításra és háztartási szükségletekre vonatkoznak és nincs benne a lakberek emelkedése, amely 1916 óta sok esetben tízszerezésre is emelkedett.

Gratz Gusztáv egy szövőgyár élén. Budapestről jelentik: A köbányai Standard bank és takarékpénztár Rt. kétszázmillió korona alapítókével új szövőgyárat létesített Köbányán. Az új vállalat elnöke Gratz Gusztáv dr. nyugalmazott külügyminiszter. Az új szövőgyár gépberendezése már megérkezett és az üzemet előreláthatóan már szeptember első felében megkezdik.

Fatermelők nemzetközi kongresszusa. Pozsonyból írják: Tegnap délelőtt nyitották meg itt ünnepélyes keretek között az első háború utáni nemzetközi fakongresszust. A kongresszust a földművelésügyi miniszter megbízásából Pazderka referens nyitotta meg. Négy francia delegátus hangoztatta, hogy Franciaországot meleg testvéri érzések fűzik Csehszlovákiához. Tiltakozott az ellen, hogy Franciaországot imperialistának tartják, holott minden munkájával a pacifizmus felé halad. Cotta olasz kiküldött hangoztatta, hogy Olaszország is nagyjelentőségűnek tartja a kongresszust. Rudas jugoszláv megbízott a szövetséges jugoszláv nemzet, *Gracea román kiküldött Románia üdvözlését tolmácsolta.* Hottstrand angol nyelven Hollandia nevében szólalt fel. Unger Ferenc dr. francia nyelven Magyarország nevében üdvözölte a megjelenteket. Sima, Ausztria kiküldöttje, németnyelvű beszédet mondott. A kongresszus tagjai delután megtekintették a Dunai vásárt. A kongresszus leglényegesebb határozata egy nemzetközi fatermeskedelmi szövetség, amelynek szervezeti munkálataival a Carpátiát bízzák meg.

A mai valutapiac

Szilárd ismét a lej. A devizákban még mindig nincs kereslet

(Kolozsvar, szeptember 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A zürichi nyitáskor a lej tegnapi árfolyamát szilárdan tartotta és általános a hit, hogy a közeljövőben tartós marad a lejnek ez a tendenciája. A helyi piacon üzleti lanyhulás, aminek okát más helyütt, a devizörök értekezletéről közzétett tudósításunkban adjuk. Magyar koronában nagyobb kötések nem történtek. Cseh koronában a lej javulása ellenére változás alig történt.

Szeptember 4-én 100 lejért fizettek Kolozsvar:

8500—9300 külf. magyar koronát,
15000—15600 belf. magyar koronát,
7-91—8.02 francia frankot,
2-42—2-43 svájci frankot,
0-44-25—0-44-28 dollárt,
10-12—10-14 olasz lírát,
31400—31700 osztrák koronát,
15-80—16— cseh koronát,

Valutapiac szeptember 4-én:

Bukarest. Devizák: Páris 1235, London 997,

Newyork 221, Róma 940, Zürich 40, Prága 655, Bécs 32, Budapest 150, Berlin 80.

Bukarest. Valuták: Napoleon 800—810, márka 55—65, léva 170—180, török lira 110—115, font sterling 990—1000, francia frank 1240—1250, svájci frank 40 $\frac{1}{2}$ —41, lira 9-30—9-40, drachma 370—400, dinár 215—225, dollár 217—218, lengyel márka 9—10, osztrák korona 32—34, magyar korona 75—80, cseh korona 650—660.

Zürichi nyitás: Berlin 48, Newyork 218 $\frac{1}{4}$, Páris 3132 $\frac{1}{2}$, London 2517, Milano 2355, Prága 1654, Budapest 3 $\frac{1}{8}$, Belgrád 595, Bukarest 252 $\frac{1}{2}$, Varsó 23, Bécs 78 $\frac{1}{4}$, Amsterdam 218 $\frac{1}{4}$.

A budapesti devizaközpont hivatalos árfolyamai: Lej 91—103-10, márka 15—26, francia frank 1095—1161, lengyel márka 8—965, dinár 208—22120, dollár 19.500—20.600, osztrák korona 2730—2950, lira 825—880, napoleon 69200, font sterling 87500—91900, szokol 575—619.

SPORT

Megkezdődnek a bajnoki mérkőzések.

A kolozsvári szövetség intézőbizottsága hosszas várakozás után végre ma estére értekezletre hívja össze az egyesületek képviselőit, melyen kisorsolják az őszi bajnoki mérkőzések terminusát. Minden valószínűség szerint vasárnap már bajnoki mérkőzéseket fognak játszani, azonban így sem lehet majd az őszi játékokat lebonyolítani.

Az IFC Nürnberg Prágában. Az IFC Nürnberg a német labdarúgósport büszkesége vasárnap Prágában revánst ad a Spártának, mely tudvalevőleg 3:0 arányú súlyos vereséget szenvedett a múlt évben a kiváló német csapattól.

Hakoah—Slavia. A Hakoah, mely jelenleg Angliában turázik, vasárnap Bécsben a kiváló Slaviát látja vendégül.

A Florisdorf ismét elsőosztályú. A Florisdorf, mely mint ismeretes a tavasszal kiesett az osztrák első osztályú csapatok közül, ismét vissza fog kerülni az elsőosztályba a tanács határozata értelmében, mely 12-ről 13-ra emelte az elsőosztályú csapatok létszámát.

Az oroszok Svédországban. Bécsből jelentik: Schlosser Imre Svédországban élő magyar tréner az oroszok svédországi turájáról a következőket írja: Svédországban pár hét óta egy válogatott csapat turázik, amelyik egyetlen mérkőzést sem veszett el. Eddigi eredményei Stockholm válogatottja ellen 5:5 és 2:1. Orebro ellen 5:0, Uddevalát ellen 5:2-re győzték le, Nonköping válogatottja felett 2:1-re győztek. Boras kombinálttal 2:2, Vesztesos válogatott ellen 2:0. Az oroszok hamisítatlan angol stílust játszanak, meglepően finom játékosok. Az oroszok utolsó mérkőzésén, amikor Stockholm város csapata felett 2:1 arányú győzelmet arattak, nagy botrány tört ki, amelynek végén a közönség inzultálta a játékosokat. Amikor a győztes gólt rúgták az oroszok, azt követelték, hogy a stadion árbócára tüzzék ki a szovjetzászlót, amit Gelbord bíró nem engedett meg. Az orosz csapat erre nem folytatta a játékot, hanem a közönség nagy zajongása közepette levonult a pályáról. A közönség izgalma a levonulás következtében annyira fokozódott, hogy pár perc alatt nyílt botrány tört ki és az orosz játékosokat alaposan megverték. A botrányos mérkőzés után a rendőrség felszólította az orosz futballistákat, hogy 48 órán belül hagyják el Svédország területét, ami meg is történt. Az orosz csapat Stockholmból Berlinbe utazott.

Ha művészi kivitelű vasbutort

akar venni, ne sajnálja az utat **Marosvásárhelyre** és tekintse meg a **SZÉKELY ÉS RÉTI** ERDELYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butortermeit. Asztalok, furni, szükségleteiket legolcsóbban itt szerezhetik be.

RÓTH cipész

CLUJ, Str. St. O. Iosif
volt Szép-utca

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Heti műsor

Szerda: A cigánysor leánya. (Ujdonság, először. Premierbérlet 1. szám. Marsi Gizi és Földes Mihály szerződött tagok bemutatkozása. Premierhelyárakkal. Sorozatszám 19.)

Csütörtök: A cigánysor leánya. (Ujdonság második. Rendes helyárakkal. Napibérlet 2. szám, B. Sorozatszám 20.)

Péntek: Tosca. (Medek Anna és dr. Székelyhidny Ferenc együttes vendégjátéka. Felemelt helyárakkal. Premierpriz és operabérlet 2. szám. Előadás kezdetén a nézőterre vezető ajtókat bezárják. Sorozatszám 21.)

A színházi iroda hírei:

Szerdán mutatja be a színház Tersánszky Józsi Jenő, a fiatal magyar író vígjátékát, A cigánysor lányát (Szidike). A darab főbb szerepeit Marsi Gizi, Miklóssy Margit, Tarnai Teri, Nagy Gyula, Cselle, Földes, Mihályfy, Bányász játsszák. Rendező Izsó Miklós. — Bedek Anna és dr. Székelyhidny Ferenc, a két európai hírű operaénekes pénteken lép fel másodszer. Ezuttal a Toscában. — Szombaton Kolbay Ildikó játssza a Bajadér című szerepét.

MOZGÓK MŰSORA

Egyetem-mozgó: Szeptember 5-én, szerdán: Tizenhat leány és egy fiú. Csütörtök, péntek, szombat és vasárnap: Kismet I. rész. Tragiko-romantikus, bűbajos keleti mese. Emberharca a végzet ellen. Filmóriás világhírű utján. Főszerepekben: Otis Skinner, a nagy amerikai drámai színész és a pazar szépségű Elynor Fair.

Előadások a filmkolosszus részére kivételesen 5, 7 és 9 órakor.

Uránia-mozgók: Szeptember 5-én, szerdán: Kismet I. rész. Csütörtökön péntek, szombat és vasárnap: Kismet II. részt.

Előadások a filmkolosszus részére kivételesen 5, 7 és 9 órakor.

Apollo-mozgó: Szeptember 5-én, szerdán: Művészet és szerelem között. Dráma 5 felvonásban. Főszerepben Carmen Melis, a páratlan szépségű színművésznő. A film világszerte nagy feltűnést keltett.

BUTORŰVEGEKET, TÜKRÖKET

Barok, csillag és virágszólással, valamint adott rajzok után

HUNWALD, művészi kivitelben készít üvegsziszolda és tükörgyára CLUJ—KOLOZSVAR, Str. Vlahuta (volt Bolyai-utca) No. 3. Hibás tükröket újra fonsoroz

ארטה' כשר ארטה' כשר

Szalámi

és mindenemű felvágottak a legolcsóbb napi árban állandóan frissen kaphatók:

Lebovies szalámigyár

Cluj, Str. G. Baritiu (Malom-u.) 8. sz. Árjegyzék és ארטה' כשר kívánatra ingyen

Önma Nagy

nál festeti és Baritiu (volt suth Lajos-ut)

A m

ügyeljen és

Kér a valódi „Palma s utasítás

Megnyil

S E. D fogás

P

I. Röv

Gyermekha Gyermekkö Iskolakötén Leánying . . . Fiuing . . . Női ing . . . Női alszoz Női reformr Baba kelen Baba keleng Baba kocsita minden ki Tetra-kelen Fiu- és leány Bakfiskabát. Gyermek flar Asztal- és tö nyér és pohár Horgolócérna Kockásvászor színben, ki Talcakendő k D. M. C. feh Arany- és ezús 1 orsó 400 ya Tuszor-kelme Zsebkendő . .

Önmaga ellen vét, ha nem Nagy és Szilágyi-

nál festeti és tisztítja ruháját. Cluj, gyár Strada Barifitu (volt Malom-utca) 4. Felvételi helyek: Kossuth Lajos-utca 36. és Galamb-utca 23. szám alatt

Palma

A minőségre
figyeljen és **ne az árra,**
ha gumisarkot vásárol!

Kérje cipésztől kifejezetten a valódi „Palma” kaucsuk-sarkot és kaucsuk-talpat s utasítson vissza olecsobb utánzatot!

Megnyilt! Megnyilt!
Szeptember 1-én
E. DIEKER SIBIU
fogászati műterme

Hala de Coloniale Mond & Grün

Str. Londrei (Hossz u. 1)

CLUJ Tel. Int. 14-76

Citrom Szardinia kis doboz
Mazsola
érkezett!

אתרוגים!
לולבים והדסים
עונת האתרוגים
אחד עין דעמאל

בילוינסט צו האבען אין דער פאפיערהאנדלונג
דער פירמא **Weinstein & Friedmann, Cluj**

„Barzel“ Cluj-Kolozsvár,
Piata M. Vit. 13
Fierarie 1480 Vasúzet Telefon 10-49.

Héber ABC kapható a „Kadima” kiadóvállalatnál, Cluj

IZRAEL & Co.

Cluj, Calea Victoriei (v. Kossuth Lajos-utca) 2

szőrmeárúháza

Bundák . . . 16000
Sportkabátok . . . 3000
Boák . . . 475
Gyermekekabátok 800
leitől

Nagy választék szőrmeárúházaiban!

A szülők figyelmébe ajánljuk a

Parisien-Áruház

szeptember havi árjegyzékét:

I. Rövidáru osztály:

Gyermekharisnya	12.—
Gyermekkötény	62.—
Iskolakötény vállas és empír	95.—
Leánying	42.—
Füving	75.—
Női ing	97.—
Női alsósoknya	135.—
Női reformnadrág	75.—
Baba kelengyeing	38.—
Baba kelengyegarnitúra	58.—
Baba kocsitakaró, pólyapárna minden kivitelben	
Tetra-kelengyékgyáriárban	
Fü- és leánykaszvetter	135.—
Bakfiskabát, sál és sapka	615.—
Gyermek flanelruha	120.—
Asztal- és törülközőkendő, tányér és pohártörő gyáriárban	
Horgolócérna	10.—
Kockásvászon piros és kék színben, kivarráshoz	65.—
Talcakendő kereszt szem	19.—
D. M. C. fehér, matringja	5.—
Arany- és ezüst himzőfonal	14.—
1 orsó 400 yardos cérna	11.—
Tuszor-kelme mindenszélességben	
Zsebkendő	9.—

Szőrmeabát és boa igen nagy választékban legjutányosabb árban!

II. Férfidivat osztály:

Férfi zefiring dupla elővel, 2 gallérral	248.—
Lodenkalap	204.—
Pichler-kalap	259.—
Olasz nyulszőrkalap	466.—
Nyakkendő	12.—
Zokni	17.50
Lágy rípsgallér	16.—
Sétabot	24.—
Esernyő	250.—
Flor-ing	82.—
Flor-nadrág	82.—
Keztyű	48.—
Harisnya	125.—

Férfiszövet osztályunkat megnyitottuk, óriási választékban kapható: férfiszövet, raglán kelme, double szövet és hozzávaló kellékek, bélésárúk és gombok stb.

III. Gyermekjáték, bőraru, bőrönd és gyermekkocsi osztály:

Iskolatáska	33.—
Palatábla és tolltartó a legolcsóbb árban	
Aktatáska	150.—
Hegedűhurok, minden kivitelű	
Kottatartó és hegedűtok	
Gyermekkocsi	450.—
Manikür és varrókazetták olcsó árban	

IV. Üveg és porcellán, díszmű és kékedény osztály:

Vizespohár	3:50
Dux patent befőttesüvegek teljesen felszerelve	20.—
Ugorkásüveg literenként	3.—
Befőttesüveg literenként	2.—
Csészék aljjal, jóminőségű	25.—
Duplaerős tányér	20.—
Duplaerős dessert	15.—
6 személyes ebédlőkészlet	1357.—
6 személyes kávékészlet	480.—
6 személyes feketekávékészlet	168.—

Mosdókészletek, gyorsfőzők, vasalók stb. legolcsóbb árban kaphatók.

